

صد و بیست و یکمین جلسه گروه سلامت اجتماعی فرهنگستان علوم پزشکی

سه‌شنبه ۱۴۰۲/۱۱/۳

حاضرین در جلسه:

دکتر سید حسن امامی رضوی- دکتر حسین باهر- دکتر محمد زکریا پزشکی- دکتر عباس پسندیده- دکتر ابوالقاسم پوررضا- دکتر نرگس تبریزی- دکتر سید محمدحسین جوادی- دکتر علی رمضانخانی- دکتر مریم رهبری- دکتر محمد سبزی خوشنامی- دکتر علیرضا شریفی یزدی- دکتر مجید صفاری‌نیا- دکتر مهرداد فرخی- دکتر فردین قریشی- دکتر محمدجواد کبیر- دکتر حبیب اله مسعودی فرید- دکتر عباسعلی ناصحی- دکتر فرهاد نصرتی‌نژاد- دکتر عباس وثوق مقدم

دستور جلسه:

- ارائه استاد محترم جناب آقای دکتر شریفی یزدی با عنوان «آینده‌پژوهی در خانواده ایرانی»
- همکاری و حمایت‌طلبی درباره میز نشاط و شادکامی شورای عالی انقلاب فرهنگی «جناب آقای دکتر پسندیده»
- بحث و تبادل نظر در مورد برنامه گروه در سال ۱۴۰۳

خلاصه (چکیده):

جلسه با قرائت آیاتی از قرآن شروع شد. در ابتدا پیرامون فعالیت‌های گروه توضیحاتی داده شد و خلاصه کوتاهی از جلسه شورای آینده‌نگاری پیرامون تغییرات اقلیم و اثر آن بر سلامت، ارائه گردید.

سخنران اول جلسه پیرامون انواع خانواده، و اشکال نوظهور آن در جوامعی مثل ایران، ترکیه و مصر، و روابط زناشویی در خارج از چارچوب‌های رسمی و قانونی بحث مبسوطی ارائه نموده و آمار و ارقامی در رابطه با کاهش بعد خانواده در دهه‌های اخیر و رشد ازدواج‌های ثبت نشده (همباشی یا ازدواج سفید)، و روابط جنسی نامشروع بین دو جنس و درون هر یک از دو جنس، طرح نمودند. نکته بسیار مهم و مورد تأکید در مطالب مورد بحث این بود که کارکردهای نهادهای اصلی جامعه (سیاست، دین، آموزش، و اقتصاد)، همه در نهاد خانواده سر ریز شده و خانواده را به عنوان اصلی‌ترین نهاد غیر حاکمیتی، دچار استیصال نموده است. نکته دیگر گذار خانواده از سنتی به مدرن است که چارچوب ساختاری و ارزشهای خانواده را دچار تزلزل و بی‌ثباتی نموده است. چالش‌های فراروی خانواده ایرانی (ناپایداری، تنش عاطفی، تردید در تداوم که نشانه بحران است)، مسیر تغییرات در (در ارزشها و هنجارها، در ساختار و شکل، در نقش‌ها و کارکردها، در فردیت محوری و بحران‌های عاطفی)، زنانه شدن خانواده در ادراک، گرایش و کنش، الگوهای توزیع قدرت و ثروت و... مورد بحث و گفتگو قرار گرفت.

پس از آن سخنران دوم به طرح موضوع پژوهشی خود و مشورت با اعضاء گروه پرداخت و از واگذاری میز امید و نشاط اجتماعی شورایی عالی انقلاب فرهنگی به پژوهشگاه قران و حدیث خبر داد. در رابطه با این موضوع، اساتید به تاکید بر عوامل کاهنده نشاط اجتماعی

و ابعاد سلبی و ایجابی رفاه اجتماعی (آموزش، مسکن، اشتغال و تامین اجتماعی) اشاره نمودند و استفاده از دیدگاههای کارشناسی خبرگان این عرصه و ضرورت سطح بندی مطالعه براساس گروههای سنی و جنسی و سیاستگذاریهای متناسب با آنها را توصیه نمودند.

رئوس نتایج مذاکرات در جلسه:

خانواده به عنوان یک نهاد تعیین کننده در باروری، اجتماعی شدن، انتقال ارزشها بین نسل ها، و... ناکارایی و نارسایی های نهادهای دیگر را بر دوش می کشد و این مساله، خانواده را در ساختار و فرایند ها و نقش هایش دچار بحران می کند. ازدواج ها و روابط جنسی خارج از چارچوب قانونی و شرعی ظاهرا رو به گسترش است . خانواده ایرانی در مسیر گذار از ساختار سنتی به مدرن است. " اگر ما خانواده را نسازیم، خانواده را برای ما خواهند ساخت "

توصیه های مطرح شده برای پیگیری:

- ◆ توجه دقیق تر و محتاطانه تر به پژوهشهای کیفی و یافته های آن ها.
- ◆ تقویت حس مطالبه گری خانواده ها پیرامون توجه به محیط زیست
- ◆ ظهور اجتناب ناپذیر نهاد های رقیب در صورت عدم انجام وظایف و دژکارکردی نهادهای پیشین.
- ◆ پایش شرایط جهانی موثر در ساختار و عملکرد خانواده

سایر موارد مهم:

- تاثیر فضای مجازی
- برنامه ریزی کارآمد برای اوقات فراغت جوانان
- برنامه ریزی برای ثبات اقتصادی و سیاسی در راستای دستیابی به اهداف توسعه پایدار.